

SANT JOAN DE DÉU

AGAPIT VALLMITJANA I BARBANY (1832 - 1905)

c. 1890

Escultura / Terracota

65 x 22,5 x 18 cm

MFM 1390

Signatura: "A. Vallmitjana", sobre la base, al costat dret.

Exposada en el aparador del Museu Frederic Marès

Sant Joan de Déu, nascut a Portugal a finals del segle XV, és el patró dels malalts i, sobretot, dels infants i fou el fundador de l'Ordre Hospitalària que du el seu nom. El 1891, Agapit Vallmitjana donà una talla policromada representant el sant, de mida natural, a l'antic Asil-Hospital del barri de Les Corts de Barcelona. L'actual continuador de la tasca de l'Asil, l'Hospital Sant Joan de Déu d'Esplugues de Llobregat, en conserva l'original, així com una còpia, que presideix el vestíbul d'accés de l'Hospital general del Parc Sanitari. Se sap de l'existència d'altres reproduccions de la peça a diversos centres de l'Ordre Hospitalària de Sant Joan arreu de l'estat espanyol. L'exemplar en terracota del fons del Museu Frederic Marès és una transposició gairebé literal de la talla policromada, i es troba signat al costat dret de la base. Ateses les seves dimensions, en fou probablement un model preparatori. Un altre exemplar, també en terracota, es conserva al Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC 011552-000).

Agapit Vallmitjana creà aquesta peça entorn els seixanta anys; l'obra posseeix tots els trets expressius del llenguatge madur de l'autor. En ella, un Sant Joan vestit amb l'hàbit i caputxa de l'Ordre, i amb un farcell al braç dret, protegeix contra el pit un infant. La serenitat del semblant del sant contrasta amb la fragilitat del nen, d'aspecte feble i desnerit. A nivell iconogràfic, l'obra es vincula a les representacions convencionals del sant -que el solen plasmar acompanyat d'éssers desvalguts-, però se n'escapa alhora, gràcies al seu naturalisme i èmfasi en la humanització dels personatges representats.

Tal com han destacat diversos especialistes, la talla policroma de Sant Joan no gaudí de notorietat fins el 1940, quan fou mostrada amb motiu de l'Exposició d'Art Religios del Reial Cercle Artístic de Barcelona i fou elogiada per la crítica i el públic.

Se sap que aquesta peça posseïa una significació especial per a l'escultor. El rostre de la criatura és, en realitat, un retrat del seu fill Pere Vallmitjana i Abarca (Barcelona, 1875-1937), afectat de raquitisme sever durant la seva infància. L'autor la regalà a l'asil, que s'ocupava de tractar nens que patien aquesta afecció.

©Museu Frederic Marès.